

ΜΑΘΗΜΑ 18

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Hercules boves Geryōnis ex Hispaniā in eum locum adduxisse* dicitur, ubi postea Rōmulus urbem Rōmam condidit. Prope Tiberimfluvium Hercules boves refecisse* fertur et ipse de viā fessus ibidormivisse*. Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncamcaudis traxit aversos. Ubi Hercules, e somno excitātus, gregem aspexit etpartem abesse sensit, pergīt ad proximā speluncā; sed postquam boum vestigiaforas versā vidit, confūsus gregem ex loco infesto amonēre coepit. Sed bovummugītus ex speluncā audītus Herculem convertit. Tum Cacus, vi prohibēre eumconātus, Herculis clavā interficitur.

Λέγεται ότι ο Ηρακλής οδήγησε τα βόδια του Γηρυόνη από την Ισπανία σ' αυτόν τον τόπο, όπου αργότερα ο Ρωμύλος έχτισε την πόλη Ρώμη. Κοντά στον Τίβερη ποταμό λέγεται/ αναφέρεται ότι ο Ηρακλής ξεκούρασε τα βόδια και ότι ο κοιμήθηκε εκεί κουρασμένος από τον δρόμο. Τότε ο Κάκος ο βοσκός, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, τράβηξε από τις ουρές σε μια σπηλιά μερικά βόδια γυρισμένα ανάποδα. Όταν ο Ηρακλής, αφού ξύπνησε από τον ύπνο, παρατήρησε το κοπάδι και κατάλαβε ότι έλειπε ένα μέρος, κατευθύνεται στην πιο κοντινή σπηλιά. Αλλά, όταν είδε τα χνάρια των βοδιών στραμμένα προς τα έξω, μπερδεμένος άρχισε να απομακρύνει το κοπάδι από τον εχθρικό τόπο. Αλλά το μουγκρητό των βοδιών, που ακούστηκε από τη σπηλιά, γύρισε πίσω τον Ηρακλή. Τότε ο Κάκος, αφού προσπάθησε με τη βία να τον εμποδίσει, φονεύεται από το ρόπαλο του Ηρακλή (ο Ηρακλής τον σκότωσε με το ρόπαλό του).

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ				ΕΠΙΘΕΤΑ
Α΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ	Γ΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ	
cauda, -ae Θ	fluvius, -ii/-i A	bos, bovis A	infestus, -a, -um	
clava, -ae Θ	locus, -i A	grex, gregis A	proximus, -a, -um	
spelunca, -ae Θ	somnus, -i A	Hercules, -is (i) A	fessus, -a, -um	
via, -ae Θ	vestigium, -ii/-i O	pastor, -oris A	fretus, -a, -um	
Hispania, -ae Θ	Romulus, -i A	pars, -rtis Θ		
Roma, -ae Θ	Cacus, -i A	urbs, -urbis Θ		ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ
		vis Θ	is, ea, id οριστική	
Δ΄ ΚΛΙΣΗ		Geryon, -onis A	ipse, -a, -um οριστική	
mugitus, -us A		Tiberis, -is A	quidam, quaedam, quoddam αόριστη	

PHMATA	
Excito, excitavi, excitatum, excitare	1
Conor, conatus sum, conari (ΑΠΟΘΕΤΙΚΟ)	1
Amoveo, amovi, amotum, amovere	2
Prohibeo, prohibui, prohibitum, prohibere	2
Video, vidi, visum, videre	2
Adduco, adduxi, adductum, adducere	3
Aspicio, aspexi, aspectum, aspicere	3
Averto, averti, aversum, avertere	3
Condo, condidi, conditum, condere	3
Confundo, confudi, confusum, confundere	3
Converto, converti, conversum, convertere	3
Dico, dixi, dictum, dicere	3
Fero, tuli, latum, ferre	
Interficio, interfeci, interfectum, interficere	3
Pergo, perrexī, perrectum, pergere	3
Reficio, refeci, refectum, reficere	3
Traho, traxi, tractum, trahere	3
Verto, verti, versum, vertere	3
Audio, audivi, auditum, audire	4
Dormio, dormivi, dormitum, dormire	4
Sentio, sensi, sensum, sentire	4
Absum, abfui, - , abesse	
Coepi, απαρεμφ. coepisse (ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΟ)	
Οι χρόνοι του coepi που λείπουν αναπληρώνονται από τους αντίστοιχους χρόνους του p. incipio (= αρχίζω), -cepi, -ceptum, -ere. Βλ. Α. Τζαρτζάνου, Λατινική γραμματική, σελ 91	

ubi postea Romulus urbem Romam condidit: δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στο in eum locum. Εισάγεται με το αναφορικό επίρρημα ubi, εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

Ubi Hercules, e somno excitatus, gregem aspexit: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το pergit. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ubi. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει μόνο χρόνο, χρόνου παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

et partem abesse sensit: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το pergit. Εισάγεται με τον εννοούμενο χρονικό σύνδεσμο ubi. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει μόνο χρόνο, χρόνου παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν. Συνδέεται παρατακτικά με το et με την προηγούμενη χρονική πρόταση.

postquam boum vestigia foras versa vidit: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *coepit*. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *postquam*. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει μόνο τον χρόνο, χρόνου παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

1. Να μεταφέρετε τα θηλυκά ουσιαστικά της α' κλίσης στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.
2. Να γράψετε τη γενική και δοτική πτώση ενικού και πληθυντικού αριθμού των αρσενικών προσηγορικών ουσιαστικών της γ' κλίσης.
3. Να γράψετε την αιτιατική, κλητική και αφαιρετική του ενικού όλων των κύριων ονομάτων του κειμένου.
4. Να μεταφέρετε τις αντωνυμίες του κειμένου στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού και στα τρία γένη.
5. Να γράψετε τα απαρέμφατα του ενεστώτα και παρακειμένου της ενεργητικής φωνής των ρημάτων *excito, amoveo, adduco, pergo* και *sentio*.
6. Να γράψετε τη μετοχή (και στα τρία γένη) του παθητικού παρακειμένου των ρημάτων *conor, video, condo, fero, verito* και *audio*. Ποια η σημασία της;
7. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.
 - α) *Ibi postea Romulus urbem Romam condit.*
 - β) *Cacus pastor boves quosdam in speluncam caudis trahit aversos.*
 - γ) *Hercules gregem aspicit.*
 - δ) *Hercules boum vestigia foras versa videt.*
8. Να μετατραπούν τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων σε απαρέμφατα εξαρτώμενα από τη φράση *Titus Livius narrat* και να γίνουν οι αλλαγές που απαιτεί η απαρεμφατική σύνταξη με ειδικό απαρέμφατο.
 - α) *Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos.*
 - β) *Hercules, e somno excitatus, gregem aspexit et partem abesse sensit*
9. Με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια οι λέξεις: *βόδι, ουρμπανισμός, πάστορας, πάρτι, μουγκρητό, τρακτέρ, μοτέρ, θύρα*.
10. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση στα ρήματα : *traxit, sensit, pergit, vidit, coepit*

Ουσιαστική

Επιθετική

Nom.	quidam	quaedam	quiddam	quidam	quaedam	quoddam
Gen.	cuiusdam	cuiusdam	cuiusdam	cuiusdam	cuiusdam	cuiusdam
Dat.	cuidam	cuidam	cuidam	cuidam	cuidam	cuidam
Acc.	quendam	quandam	quiddam	quendam	quandam	quoddam
Abl.	quodam	quadam	quodam	quodam	quadam	quodam

Pluralis Numerus

ΟυσΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ

Nom.	quidam	quaedam	quaedam	quidam	quaedam	quaedam
Gen.	quorundam	quarundam	quorundam	quorundam	quarundam	quorundam
Dat.	quibusdam	quibusdam	quibusdam	quibusdam	quibusdam	quibusdam
Acc.	quosdam	quasdam	quaedam	quosdam	quasdam	quaedam
Abl.	quibusdam	quibusdam	quibusdam	quibusdam	quibusdam	quibusdam